

Vadlīnijas būvmateriālu izmaksu sadārdzinājuma novērtēšanai sakarā ar Krievijas militāro agresiju Ukrainā grozījumu veikšanai spēkā esošajos publiskajos būvdarbu līgumos attiecībā uz ēku būvniecību

Publicēts: 30.06.2022.

Ekonomikas ministrija (turpmāk – EM) ir izstrādājusi vadlīnijas būvmateriālu [\[1\]](#) izmaksu sadārdzinājuma novērtēšanai pēc vienotiem kritērijiem publisko būvdarbu līgumu veiksmīgai saistību izpildei. Vadlīnijas attiecas uz ēku būvniecību. Vadlīnijas izstrādātas ņemot vērā iepirkumu uzraudzības biroja, Centrālās finanšu un līgumu aģentūras, VAS “Valsts nekustamie īpašumi”, biedrības “Latvijas Lielo pilsētu asociācija” un biedrības “Latvijas Pašvaldību savienība” viedokli un pieredzi. Būvmateriālu izmaksu sadārdzinājuma novērtēšana šobrīd ir ļoti aktuāla dēļ Krievijas agresijas Ukrainā izraisītā neprognozējamā būvmateriālu cenu sadārdzinājuma un piegādes traucējumiem. Būvniecības nozarē izveidojušies apstākļi būtiski apgrūtinā iepriekš uzsākto projektu īstenošanu atbilstoši uzņemtām saistībām, līgumu grozījumi, vienojoties par solidāro sadārdzinājuma kompensēšanu, būtu efektīvs instruments publisko būvdarbu līguma vadībai un veiksmīgai pabeigšanai.

Krievijas karadarbības Ukrainā ietekmes dēļ būvkomersanti saskaras ar objektīvām problēmām izpildīt iepriekš uzņemtās līgumsaistības un nodrošināt publisko būvdarbu līgumu izpildi. Izejvielu un būvmateriālu sadārdzinājums neļauj iekļauties līgumcena, radot finanšu zaudējumus, savukārt būvmateriālu nestabilās piegādes apdraud būvniecības ieceres īstenošanas termiņu ievērošanu. Pieaugot zaudējumu apjomam, palielinās risks, ka būvkomersanti vienpusēji atkāpsies no publiskajiem būvdarbu līgumiem, atstājot nepabeigtus būvobjektus. Šāda notikumu attīstība radīs zaudējumus pasūtītājam, jo jauna publisko būvdarbu iepirkuma rīkošana ir laikietilpīgs process, sadrumstalots būvdarbu veikšanas process samazina pasūtītāja iespēju efektīvi aizstāvēt savas intereses, būvobjekta uzturēšana dīkstāvēs laikā prasīs papildu finanšu resursus, jaunā līgumcena ar lielu varbūtību būs augstāka, ņemot vērā nestabilo situāciju nozarē.

Atbilstoši publisko iepirkumus regulējošajiem normatīvajiem aktiem tieši pasūtītājam ir aktīva loma līguma vadībā, it īpaši, ja rodas sarežģījumi līguma izpildē, pasūtītājam aktīvi jālemj par līguma turpināšanas iespējām un pieejamo instrumentu izmantošanu līguma izpildes nodrošināšanai. Publisko būvdarbu līguma grozījumi ir veicami, pusēm savstarpēji vienojoties, ņemot vērā, piemēram, šādus aspektus - katras konkrētas būvniecības ieceres raksturu, būvdarbu izpildes stadiju, riskus, kas ir saistīti ar noslēgta publiskā būvdarbu līguma pārtraukšanu, grozījumu samērīgumu un atbilstību pasūtītāja interesēm, pasūtītāja spēju nodrošināt papildus nepieciešamo finansējumu. Vienlaicīgi pasūtītājam būtu jānodrošina tādas darbības, lai lēmums par turpmāko rīcību tiek pieņemts iespējami īsā laikā, lai, nerisīnot situāciju pēc būtības, netiktu radīti papildus riski projekta sekmīgai realizēšanai.

Vadlīnijas satur ieteikumus būvmateriālu izmaksu sadārdzinājuma novērtēšanai un ieskicē faktorus, kas būtu vērtējami, veicot grozījumus spēkā esošajos publiskajos būvdarbu līgumos attiecībā uz ēku būvniecību. Vadlīnijas nav izmantojamas, lai novērtētu sadārdzinājumu, kas radies Covid-19 pandēmijas vai kādu citu faktoru ietekmē. Vadlīnijas izstrādātas, balstoties uz EM informatīvo ziņojumu *“Par situāciju būvniecības nozarē saistībā ar Krievijas agresiju Ukrainā un nepieciešamajiem risinājumiem publisko investīciju projektos”* (TAP 22-TA-938, apstiprināts Ministru kabineta 2022.gada 5.aprīļa sēdē, protokols Nr.19, 43.§, darba kārtības jautājums 4.4) [\[2\]](#), kurā norādīta Krievijas uzsāktās karadarbības Ukrainā tiešā ietekme uz būvmateriālu sadārdzinājumu un piegādes traucējumiem. Puses var izmantot šajās vadlīnijās ietvertos principus, taču grozījumu pieļaujamība un grozījumu tvērums būtu vērtējami atsevišķi, ņemot vērā normatīvo aktu prasības publisko iepirkumu jomā, kā arī attiecībā uz komercdarbības atbalsta projektiem, ja būvniecība tiek līdzfinansēta no publiskajiem līdzekļiem, t.sk. ES fondu ietvaros, ir jāievēro konkrētā situācijā piemērojamā komercdarbības atbalsta normas.

[\[1\]](#) Termins “būvmateriāli” vadlīnijās tiek lietots, lai apzīmētu būvniecībā izmantojamus būvmateriālus un būvizstrādājumus.

[2] EM informatīvais ziņojums "Par situāciju būvniecības nozarē saistībā ar Krievijas agresiju Ukrainā un nepieciešamajiem risinājumiem publisko investīciju projektos" (TAP 22-TA-938) pieejams tiesību aktu projektu portālā:

https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/5ede348a-1c08-43af-a118-d1468eb458b1

 Vadlīnijas būvmateriālu izmaksu sadārdzinājuma novērtēšanai sakarā ar Krievijas militāro agresiju Ukrainā grozījumu veikšanai spēkā esošajos publiskajos būvdarbu līgumos attiecībā uz ēku būvniecību

 Piemērs būvmateriālu izmaksu sadārdzinājuma aprēķināšanai sakarā ar Krievijas militāro agresiju Ukrainā grozījumu veikšanai spēkā esošajos publiskajos būvdarbu līgumos attiecībā uz ēku būvniecību

<https://www.em.gov.lv/lv/vadlinijas-buvmaterialu-izmaksu-sadardzinajuma-novertesanai-sakara-ar-krievijas-militaro-agresiju-ukraina-grozijumu-veiksanai-speka-esosajos-publiskajos-buvdarbu-ligumos-attieciba-uz-eku-buvniecibu>